

Klausimas, į kurį atsakoma žodžiu, Nr. O-000011/2018

Komisijai

Darbo tvarkos taisyklių 128 straipsnis

Maria Grapini, Olga Sehnalová, Lambert van Nistelrooij, José Inácio Faria, Dieter-Lebrecht Koch, Romana Tomc, Sirpa Pietikäinen, Salvatore Domenico Pogliese, Rosa Estaràs Ferragut, Julia Pitera, Barbara Kudrycka, Michał Boni, Heinz K. Becker, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Csaba Sógor, Emil Radev, Marek Plura, Biljana Borzan, Soledad Cabezón Ruiz, Monika Smolková, Janusz Zemke, Karoline Graswander-Hainz, Dietmar Köster, Brando Benifei, Wajid Khan, Michela Giuffrida, Miltiadis Kyrkos, István Ujhelyi, Costas Mavrides, Catherine Stihler, Nicola Danti, Isabella De Monte, Doru-Claudian Frunzulică, Jean-Paul Denanot, Dan Nica, Ioan Mircea Pașcu, Andi Cristea, Emilian Pavel, Julie Ward, Marc Tarabella, Helga Stevens, Jana Žitňanská, Ivo Vajgl, Norica Nicolai, António Marinho e Pinto, Igor Šoltes, Merja Kyllönen, Georgios Epitideios, Zoltán Balczó

Tema: Žmonių su protine negalia globa

ES gyvena apie 80 mln. neįgalių asmenų. Daugelis šių žmonių, ypač turinčių protinę ar psichosocialinę negalią, yra iš dalies arba visiškai netekę veiksnumo ir dėl to negali naudotis savo teise gyventi savarankiškai ir priimti sprendimus dėl savo gyvenimo. Tokioje padėtyje esantys Europos piliečiai negali pasirinkti, kur ir su kuo gyventi, negali balsuoti arba būti kandidatais rinkimuose, įskaitant Europos Parlamento rinkimus, negali susituokti ir negali pasirašyti darbo sutarčių. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje, kurią ratifikavo ES ir beveik visos jos valstybės narės, skatinamas žmogaus teisėmis pagrįstas požiūris ir pripažįstama, kad visi neįgalieji yra teisių turėtojai ir jie turėtų naudotis savo veiksnumu lygiai taip pat, kaip ir kiti asmenys. Šis požiūris į neįgalumą turi didelių pasekmių teisės aktams dėl veiksnumo ir reikalingas perėjimas nuo teisinio kitų žmonių įgaliojimo priimti sprendimus už neįgaliuosius (angl. *substitute decision-making*) prie neįgaliesiems suteikiamos pagalbos patiems priimti sprendimus (angl. *supported decision-making*). Nepaisant to, kad konvenciją pasirašė beveik visos ES valstybės narės, kiekvienos valstybės narės teisės aktuose vis dar įteisintas veiksnumo atėmimas negalios pagrindu, o tai yra diskriminacija. Vis dėlto veiksmingo sprendimų priėmimo padedant kitiems asmenims modelių tikrai esama ir jie turėtų būti toliau plėtojami siekiant suteikti tinkamą paramą, kuri visiems žmonėms suteikia galių pasirinkti ir naudotis savo teisėmis taip pat visapusiškai, kaip bet kuriam kitam ES piliečiui. ES pastangas šioje srityje 2015 m. peržiūrėjo JT neįgaliųjų teisių komitetas. Tačiau Komisijos pažangos ataskaitoje dėl Europos strategijos dėl negalios pažymima, kad padaryta labai nedidelė pažanga su veiksnumu ir ES teisėmis susijusiais klausimais.

Kaip galėtų būti sustiprintas ES institucijų vaidmuo, neperžengiant jų kompetencijos šioje srityje ribų, siekiant aktyviau raginti valstybes nares pakeisti savo teisės aktus dėl veiksnumo? Kokių veiksmų galėtų imtis ES, siekdama užtikrinti, kad veiksnumo netekę asmenys galėtų kiek įmanoma labiau naudotis Europos teisėje numatytomis savo teisėmis, įskaitant teisę balsuoti artėjančiuose Europos Parlamento rinkimuose?

Pateikta: 31.1.2018

Perduota: 2.2.2018

Atsakyti iki: 9.2.2018